

'BUSINESS AS USUAL'

Anàlisi del comerç d'armes
espanyol de 2022-23 i arguments
per a un embargament d'armes a Israel

Autoria: Tica Font, Eduardo Melero, Alejandro Pozo

RESUM EXECUTIU

Les exportacions d'armes espanyoles en 2022 han augmentat un 24% respecte a 2021, la segona xifra més elevada de l'històric d'exportacions d'armes espanyoles, només superada lleugerament en 2017. A més, les úniques dades fetes públics pel Govern espanyol d'exportació de material de defensa i doble ús de 2023, mostren que només el primer semestre de 2023, les exportacions ja van aconseguir la xifra de 1.754 milions €, la qual cosa fa preveure que en el conjunt del 2023 es podria aconseguir una xifra rècord d'exportacions realitzades en un any. D'aquesta manera Espanya continua ocupant els primers llocs en el rànquing mundial d'exportacions d'armes. No en va, el SIPRI situa a Espanya en la vuitena posició en el rànquing mundial d'exportadors d'armament de 2022 i en la novena posició en 2023.

Durant els últims deu anys, les cinc categories de material de defensa espanyol més venudes són les aeronaus militars (75% del total), els vaixells de guerra (7% del total), les municions (4% del total), vehicles terrestres d'ús militar (4% del total) i bombes, míssils, torpedes (2% del total). Cal destacar que el tercer producte més exportat siguin les municions i el cinquè les bombes i míssils, la gravetat en termes humanitaris és especialment rellevant.

Com és habitual, en 2022 el 62,1% (2.542,5 milions €) de les exportacions espanyoles de material militar va tenir com a destí països de la UE i de l'OTAN. Destaquen, per la seva quantia, els productes exportats relacionats amb programes de cooperació de material militar: l'avió de transport militar A400M per valor de 231,2 milions €, l'avió de combat Eurofighter per valor de 162,2 milions € i el míssil Meteor per valor de 29,4 milions €.

En les exportacions a regions d'alta conflictivitat i tensió política, cal posar atenció:

- El 23% de les exportacions de material militar espanyol de 2022 van tenir com a destí Orient Mitjà, aconseguint un valor de 947,4 milions € i, només en el primer semestre de 2023 van ascendir a 334,3 milions €, el 19% del total de les exportacions del període.
- Les exportacions de la indústria militar espanyola a països d'Àsia en 2022 van ascendir a 396,3 milions de €, representant el 10% del total.
- Les exportacions d'armes a Ucraïna van ser de 31,3 milions € en 2022 i de 102,7 milions durant el primer semestre de 2023.

En el 2020, La Junta Interministerial Reguladora del Comerç Exterior de Material de Defensa i de Doble Ús (JIMDDU), va concedir 2.048 autoritzacions d'exportació de material de defensa i només en va denegar 1 (l'exportació al Pakistan de 670 pistoles d'ús esportiu i els seus carregadors aduint risc de desviament). L'escàs nombre de denegacions només pot interpretar-se com manca de voluntat política per a aplicar de manera rigorosa la Llei 53/2007 sobre control del comerç exterior de material de defensa i doble ús i els criteris que estableix la Posició Comuna 2008/944/PESC de la Unió Europea.

COMERÇ D'ARMES ESPANYOL AMB ISRAEL DES DEL 7 D'OCTUBRE

Malgrat l'extrema gravetat de l'actuació d'Israel a la Franja de Gaza, les relacions militars entre Espanya i Israel s'han mantingut, en l'essencial, com eren abans del 7 d'octubre de 2023. Aquestes relacions no es limiten a les importacions i a les exportacions de material de defensa entre tots dos països, sinó que es desenvolupen en els següents àmbits: 1) exportacions: el material de defensa exportat a Israel des d'Espanya; 2) importacions: el material de defensa importat per Espanya des d'Israel; 3) l'adjudicació a empreses israelianes de contractes de productes i serveis per a les forces armades o els cossos de seguretat a Espanya; 4) la col·laboració empresarial entre empreses espanyoles i israelianes per a accedir a tercers mercats+; 5) la col·laboració entre universitats, empreses i institucions en projectes de recerca i formació, en el marc de la Unió Europea (UE) o en l'institucional, en tots dos països o en tercers; i 6) la col·laboració bilateral entre els dos països en matèria d'intel·ligència i seguretat, i en un marc més ampli de la UE i l'OTAN.

Les relacions militars només s'han vist afectades en les exportacions espanyoles. Les autoritats espanyoles han assegurat que, des del 7 d'octubre de 2023, no s'han concedit noves llicències d'exportació de material de defensa a Israel. Amb tot, les exportacions han continuat. El novembre de 2023, l'empresa Nammo Palència va exportar des d'Espanya 987.000 euros en municions a Israel. També, s'han exportat a Israel material de defensa corresponent a les categories 93 ("armes i municions") i 8710 ("carros i automòbils blindats de combat, fins i tot armats; parts"); segons la base de dades de comerç el seu destí final és Filipines.

Al contrari del que succeeix amb les exportacions, no existeix un informe anual oficial d'importacions per part de la Secretaria d'Estat de Comerç. Bona part del material de defensa de patent israeliana es fabrica a Espanya, per part de filials d'empreses israelianes, o d'altres empreses que les produeixen mitjançant un acord de transferència de tecnologia de les empreses israelianes. Espanya ha continuat adjudicant contractes aquestes empreses.

L'autorització de les exportacions d'armament a Israel és contrària a la legislació en la matèria. De manera especial, amb base en l'article 6.3 del Tractat sobre el Comerç d'Armes, el Govern espanyol hauria de denegar l'atorgament de noves autoritzacions i revocar, o almenys suspendre, les autoritzacions d'exportació a Israel atorgades amb anterioritat al 7 d'octubre de 2023 i que encara es trobin en vigor. Perquè és molt probable que Israel estigui cometent un genocidi a la Franja de Gaza; el Conveni per a la prevenció i la sanció del delictes de genocidi, imposa als estats l'obligació de prevenir el genocidi. A més, sens dubte, Israel està cometent crims de lesa humanitat i crims de guerra.

Davant aquesta situació especial greu, el Govern podria adoptar un embargament d'armament a Israel. Encara que la Llei 53/2007 no preveu la possibilitat que l'Estat espanyol imposi un embargament d'armes, es podria realitzar per mitjà d'una norma amb rang de llei, incloent-hi els decrets llei aprovats pel Go-

vern. La Llei 53/2007 sí que reconeix expressament la possibilitat de denegar, suspendre o revocar les autoritzacions d'exportació de material de defensa (article 8).

L'informe conclou, amb unes propostes per a millorar la legislació relativa al control del comerç exterior de material de defensa, productes i tecnologies de doble ús.

Si values les nostres recerques i vols ajudar-nos a mantenir el nostre rigor i independència, pots fer-te soci/a o fer un donatiu escanejant el codi QR o en aquest enllaç:
<http://centredelas.org/fes-te-soci-a/>

CENTRE DELÀS
D'ESTUDIS
PER LA PAU

Llegir l'informe complet en:
<https://centredelas.org/publicacions/businessasusual/>

Amb el suport de: